

ACTA ERASMIANA VIII

Wiara, polityka i religia

Redaktor Naczelny
Mirosław Sadowski

Wrocław 2015

Wiara, polityka i religia

Acta Erasmiana VIII

Koło Naukowe Doktryn Politycznych i Prawnych
Katedra Doktryn Politycznych i Prawnych
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

Wiara, polityka i religia

Redaktor Naczelny

Mirosław Sadowski

Zastępca Redaktora Naczelnego

Katarzyna Sadowa

Aleksandra Spychalska

Redakcja tomu

Magdalena Debita

Paweł Jagiełło

Wrocław 2015

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Acta Erasiana

Tom 8: *Wiara, polityka i religia*

Rada Naukowa:

Dr hab. prof. nadzw. UWŕ Mirosław Sadowski – Przewodniczący

Dr hab. prof. nadzw. UG Anna Machnikowska

Prof. dr hab. Jarosław Rominkiewicz, UWŕ

Dr hab. prof. nadzw. UŁ Tomasz Tulejski

Dr hab. prof. nadzw. UŁ Maciej Chmieliński

Dr hab. Małgorzata Łuszczzyńska, UMCS

Dr hab. Artur Łuszczzyński, UR

Zespół Stałych Recenzentów:

Dr hab. Artur Ławniczak

Dr hab. Łukasz Machaj

Dr Radosław Antonów

Dr Paweł Sydor

Zespół Redakcyjny:

Mgr Agnieszka Kuriata

Mgr Barbara Jelonek

Mgr Andrzej Bryl

Mgr Magdalena Debita

Mgr Adam Kupczyk

Mgr Jakub Łakomy

Mgr Urszula Muszalska

Mgr Łukasz Piątkowski

Mgr Katarzyna Piątkowska

Mgr Małgorzata Samojedny

Mgr Patryk Stalski

Mgr Małgorzata Kania

Korekta:

Anastazja Dąbrowska

DTP i layout:

Aleksandra Snitsaruk

© Copyright by Katedra Doktryn Politycznych i Prawnych WPAiE UWŕ, Koło Naukowe Doktryn Politycznych i Prawnych Wydziału Prawa & Authors; Wrocław 2015

ISBN 978-83-65158-00-0

Spis treści

Wstęp	7
I. Chrześcijaństwo	
PAWEŁ FIKTUS, Rola religii oraz kościoła w III RP w ocenie publicystyki paryskiej „Kultury”	13
MARTA MACKIEWICZ, Michała Römera uwagi o polityce władz rosyjskich wobec Kościoła katolickiego w Kraju Północno-Zachodnim	35
MAŁGORZATA MARIA KREPA, Pius XII o tolerancji w <i>Ci Riesce</i>	47
MAGDALENA DEBITA, Bioetyka, współczesne wyzwania, a nauka społeczna Kościoła katolickiego	61
KAROL WILK, Stosunek Ruchu Narodowego do katolicyzmu w okresie od XIX do XXI w.	79
PAWEŁ JAGIEŁŁO, Polski protestantyzm w życiu publicznym	103
II. Islam, judaizm, buddyzm, religie świata	
AGNIESZKA KURIATA, Strój muzułmanek we Francji a wpływ islamu	119
JERZY GUŻ, Islam na terenie Azji Środkowej po 1991 r. w kontekście zagrożeń regionu. Kontynuacja zagadnienia islamu na obszarze postsowieckim	135
BARBARA JELONEK, Japońskie pojęcie <i>ie</i>	171
KATARZYNA MARIA GÓRSKA, Związek medycyny i religii. Podobieństwa i różnice w poglądach na temat transplantacji organów wśród przedstawicieli judaizmu, buddyzmu i islamu	185

JOANNA SIEKIERA , Prawo zwyczajowe i wierzenia maoryskie a system prawny Nowej Zelandii	199
--	-----

III. Varia

OLGA HAŁUB , Między wiarą a niewiarą. Rzecz o moralnych i prawnych granicach wolności religijnej	215
MAREK JAKUBIEC , Doktryny religijne a stanowienie prawa w dobie światopoglądowego pluralizmu	227
JOANNA MAGDALENA CZESAK , Prawo do ochrony zdrowia kobiety a możliwość przerwania ciąży	237

IV. Recenzje

BARBARA JELONEK , Wędrowka po świecie japońskich mitów w książce prof. Agnieszki Kozyry pt. <i>Mitologia japońska</i>	255
AGNIESZKA KURIATA , Islam egzotyczny, czyli muzułmanie w Indonezji. Recenzja książki „Archipelag znikających wysp” Sergiusza Prokurata i Piotra Śmieszka.	265

V. Sprawozdania

MAŁGORZATA SAMOJEDNY , Sprawozdanie z Konferencji „Zagrożenia militarne i paramilitarne”, Warszawa 2015	279
BARBARA JELONEK , Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Is there a New Middle East? Reshaping of the geopolitical situation in the region”	293
O autorach About authors	307

Wstęp

Z przyjemnością oddajemy w państwa ręce kolejny tom serii wydawniczej *Acta Erasmiانا* zatytułowany *Wiara, polityka i religia*. Celem niniejszego dzieła jest prezentacja osiągnięć młodych adeptów nauki, związanych z różnymi ośrodkami akademickimi, podejmujących problematykę styku religii, państwa i prawa. Publikacja obejmuje osiemnaście artykułów podzielonych na trzy bloki tematyczne, recenzje książek oraz sprawozdania z konferencji naukowych.

Pierwszy blok dotyczy wyznań chrześcijańskich. Artykuł otwierający zbiór został napisany przez Pawła Fiktusa. Nakreślono w nim problematykę oceny roli kościoła i religii w III RP w paryskim emigracyjnym piśmie „Kultura”. Autor zaprezentował w jaki sposób czołowi publicyści „Kultury” wraz z jej redaktorem Jerzym Giedroyciem odnosili się do takich tematów jak aborcja, nauczanie religii w szkołach, reprivatyzacji majątków kościelnych, czy też konkordatu. Następny w kolejności artykuł, autorstwa Marty Mackiewicz, prezentuje opis rosyjskiej polityki wobec Kościoła katolickiego na Litwie w publicystyce Michała Romera. Autorka poruszyła problem próby rusyfikacji ludności poprzez promowanie prawosławia, przy jednoczesnej walce z Kościołem katolickim, w tym z unitami. W trzecim artykule, napisanym przez Małgorzatę Krepę, zaprezentowano poglądy papieża Piusa XII na temat tolerancji. Autorka przedstawiła używane definicje słowa tolerancja. Omówiła nauczanie Piusa XII na takie tematy, jak współpraca państw czy prawo międzynarodowe, a także jego odpowiedź na pytanie, czy błąd należy zawsze bezwzględnie zwalczać. Kolejny artykuł, autorstwa Magdaleny Debity, dotyczy współczesnych wyzwań bioetyki w świetle nauczania Kościoła Katolickiego. Zaprezentowano w nim pojęcie bioetyki, korzyści i zagro-

zenia, jakie niesie za sobą rozwój nauk medycznych, oraz stanowisko Kościoła w tych sprawach. Poruszono takie zagadnienia, jak aborcja czy eutanazja. Piąty artykuł, napisany przez Karola Wilka, prezentuje stosunek Ruchu Narodowego do katolicyzmu, począwszy od powstania tego nurtu, do chwili obecnej. Ukazano zmiany tego stosunku, od Kościoła traktowanego jedynie jako składnik charakteru narodowego Polaków, przez koncepcję Katolickiego Państwa Narodu Polskiego, po poglądy obecne, czyli uznanie za własną nauki społecznej Kościoła i obronę tradycyjnych wartości. Artykuł Pawła Jagiełły dotyczy tematyki polskiego protestantyzmu i jego udziału w życiu publicznym. Autor opisuje początkowe duże znaczenie reformacji oraz stopniowe zmniejszenie się tego znaczenia. Zwraca także uwagę na historię polskich ewangelików na Śląsku Cieszyńskim. Przedstawiono również sytuację obecną.

Blok drugi zawiera prace na temat islamu, judaizmu, buddyzmu i innych religii świata. W artykule pierwszym Agnieszka Kuriata zobrazowała wpływ islamu na strój kobiety – muzułmanki we Francji. Autorka przybliżyła m.in. sprawę chust noszonych na głowie przez muzułmańskie uczennice, mających godzić w zasadę laickości państwa. Artykuł kolejny został napisany przez Jerzego Guzina. Autor podjął temat islamu na terenie Azji Środkowej, stawiając sobie za cezurę 1991 rok, kiedy to nastąpił rozpad ZSRR. Artykuł zawiera opis geografii i struktury etnicznej regionu, przedstawia również sytuację geopolityczną. Zaprezentowana jest historia regionu, a także historia i charakter islamu na badanym obszarze. Następny artykuł, napisany przez Barbarę Jelonek, porusza tematykę Japonii. Autorka na łamach swojego artykułu omawia japońskie pojęcie *ie* – jego genezę, historyczny rozwój oraz współczesne postrzeganie. Artykuł czwarty został napisany przez Katarzynę Górską. Autorka przybliżyła w nim problematykę styku medycyny i religii. Przeanalizowane zostały takie religie, jak islam, judaizm czy buddyzm. Opisano różnice w stosunku tych religii do transplantacji organów. Ostatni artykuł w bloku, autorstwa Joanny Siekiery, opisuje wpływ wierzeń Maorysów na system prawny Nowej Zelandii. Autorka przybliżyła historię tego kraju, a także ukazuje pozycję Maorysów. Przybliżono ich wierzenia i system prawa zwyczajowego oraz jego rzeczywiste znaczenie prawne.

Blok trzeci to dzieła obejmujące kwestie ogólnej refleksji nad stykiem religii i prawa. Pierwszy artykuł, napisany przez Olgę Hałub, podejmuje problematykę granic wolności religijnej. Autorka przeprowadza analizę tych granic, a także poddaje analizie wybrane orzeczenia. Następny ar-

tykuł, autorstwa Marka Jakubca, przedstawia wpływ doktryn religijnych na stanowienie prawa w dobie pluralizmu światopoglądowego. Autor opisuje relacje między prawem a moralnością, wskazuje też na problemy, wynikające z różnych poglądów członków społeczeństwa na kwestie wymagające unormowania prawnego, jak np. regulacja początku i końca życia ludzkiego. Trzeci artykuł został napisany przez Joannę Czesak. W pracy zarysowano relację między prawem do ochrony zdrowia kobiety, a możliwością przerwania ciąży. Autorka analizuje międzynarodową i krajową regulację w tym zakresie.

Blok czwarty to recenzje dwóch książek. Pierwsza z nich została napisana przez Barbarę Jelonek. Recenzentka przybliży postać autorki i jej dorobek naukowy. Ocenie została poddana bibliografia, a także struktura pracy. Następnie recenzentka przedstawia zawartość książki: m.in. opis wyznawanych przez Japończyków religii, znaczenie mitów i legend w religiach, niektóre mity, panteon bóstw i opis obiektów sakralnych. Druga recenzja, autorstwa Agnieszki Kuriaty, dotyczy książki „Archipelag znikających wysp” Sergiusza Prokurata i Piotra Śmieszka. W pozycji tej przedstawiony został egzotyczny islam jaki jest wyznawany przez mieszkańców Indonezji w dotychczas nieznanym, na polskim rynku wydawniczym, zakresie.

Publikację zamykają dwa sprawozdania z konferencji naukowych. Pierwsze, autorstwa Małgorzaty Samoedny, poświęcone jest konferencji „Zagrożenia militarne i paramilitarne”, która odbyła się w dniach 9–10 kwietnia 2015 r. w Warszawie. Kolejne, autorstwa Barbary Jelonek, dotyczy Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Is there a New Middle East? Reshaping of the geopolitical situation in the region”, która miała miejsce w dniach 27–28 marca 2015 r. w Toruniu.

Zarówno Redakcja jak i Autorzy wyrażają nadzieję, że prezentowana publikacja zyska uznanie Czytelników.

Mirosław Sadowski
Magdalena Debita
Paweł Jagiełło